

Informacije o odpadnih mobilnih telefonih

Električna in elektronska oprema v današnji informacijski dobi tvori osnovno infrastrukturo, zato je njena proizvodnja ena najhitreje rastočih industrijskih panog. Leta 1992 je imelo mobilni telefon manj kot 1% svetovnega prebivalstva in le ena tretjina držav je imela mobilno omrežje. Samo 10 let pozneje se je delež lastnikov mobilnih telefonov povečal na 18% (to je 1,14 milijarde ljudi, kar je več kot število ljudi s stacionarno telefonsko linijo), delež držav, ki imajo mobilno omrežje, pa na več kot 90%.

S hitrostjo razvoja novih tehnologij raste tudi število zastarane in odslužene električne in elektronske opreme, ki predstavlja kot odpadek velike probleme. Tako kot računalniki so tudi mobilni telefoni izdelki s kratko življenjsko dobo, ki nam olajšujejo življenje, vendar predstavljajo tudi grožnjo ljudem in okolju, v katerem so proizvedeni in uničeni, saj vsebujejo nevarne snovi. Ogradje mobilnega telefona in vezni elementi so sestavljeni pretežno iz kovin, plastike in gume. Mikrofon in zvočnik sta iz kovin. Funkcionalni del aparata pa sestavljajo tiskana vezja (čipi), zasloni iz tekočih kristalov (LCD displayi) ter baterije, ki vsi vsebujejo nevarne snovi. V zaslonih je na primer prisotno živo srebro.

Razgradnja - recikliranje:

Po predpisih, ki določajo ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo, so mobilni telefonski aparati razvrščeni v razred informacijske in telekomunikacijske opreme. Zaradi svoje sestave in velikosti oziroma majhnosti pa pri razgradnji potrebujejo specifičen pristop.

Postopke razgradnje mobilnih telefonskih aparatov se začne z demontažo – ločenje navedenih komponent. Nepoškodovana tiskana vezja se ponovno uporabijo v proizvodnji novih aparatov. Ogrodja in vezni elementi se zdrobijo ter ločijo na železo, baker, aluminij, plastiko in guma. Snovi se ponovno uporabijo kot t.i. sekundarne surovine. Kovine gredo v železarne, plastika in guma pa se uporabita v različne namene. Poškodovana tiskana vezja, zasloni (LCD) in baterije pa se kot nevarni odpadki odstranijo po okolju primernih oziroma predpisanih postopkih.

Razgradnja odpadnih mobilnih telefonov poteka ročno ali pa na polavtomatskih napravah. Slednje poleg razgradnje najprej opravijo avtomatsko identifikacijo tipov in proizvajalcev aparatov kar omogoča najvišjo možno stopnjo ločenja, ponovne uporabe in recikliranja komponent.

Za ekonomsko učinkovitost razgradnje je potrebna določena kritična količina zbranih mobilnih aparatov zato v tem trenutku aparate pošiljamo na razgradnjo v tujino (Avstrija, Nemčija).

V Sloveniji se je leta 2005 ustanovila družba za ravnanje z odpadno električno in elektronsko opremo ZEOS, ki poskrbi tudi za ustrezno ravnanje z odpadnimi mobilnimi telefoni. Več informacij najdete na njihovi spletni strani www.zeos.si.

Ali ste vedeli?

- Martin Cooper je leta 1973 izumil mobilni telefon, ki je takrat tehtal skoraj 1 kg. Mobilni telefoni so postali splošno uporabljani šele v letu 1983, prej pa so jih uporabljali predvsem za vojaške namene.
- V Afriki je število mobilnih telefonov večje od števila stacionarnih telefonskih linij, njuno razmerje (v prid mobilnikov) pa je višje kot na kateremkoli drugem kontinentu.
- Februarja leta 2000 je bilo 38% prebivalcev Slovenije lastnikov mobilnega telefona.
- V ZDA, ki je takoj za Kitajsko drugi največji trg z mobilnimi telefoni, ljudje stare mobilne telefone zamenjajo z novimi v povprečno 18 mesecih.
- Mobilni telefon deluje pri največji moči 0,6 watt-ov, mikrovalovna pečica pa pri moči 600 do 1.100 watt-ov.
- Ugotovljeno je, da mobilni telefoni privlačijo k našim glavam več radijskih valov kot večina ostalih elektronskih naprav, kar predstavlja določeno nevarnost za zdravje. Vendar dolgoročni podatki o povezavi med mobilnimi telefoni in rakom še niso dostopni.
- Na Valentinovo leta 2003 so Britanci preko mobilnih telefonov poslali kar 78 milijonov kratkih sporočil (sms-ov).

Kako lahko k varovanju okolja prispevamo sami?

Z neprimernim ravnanjem z odpadnim mobilnim telefonom lahko ogrozimo svoje zdravje, zdravje drugih ljudi in povzročimo neugodne vplive na okolje.

- Če je možno, kupimo mobilni telefon, ki vsebuje manj toksičnih snovi oziroma ga je enostavno reciklirati (označen je s posebnimi oznakami).
- Rabljen mobilnik raje kot da ga odvržemo, prodajmo, podarimo ali oddajmo v reciklažo.
- Iztrošene baterije mobilnika oddajmo v zbirni center oziroma premično zbiralnico nevarnih odpadkov komunalnega podjetja. Ne odvrzimo jih med komunalne odpadke.

URNIK CENTRA ZA RAVNANJE Z ODPADKI DOB:

Ponedeljek - Petek: 14.00 – 18.00 (1. nov.–1. apr.) 14.00 – 20.00 (1. apr.–1. nov)

Sobota: 08.00 – 18.00 (1. nov.–1. apr) 08.00 – 20.00 (1. apr.–1. nov)

Nedelja: **ZAPRTO**

Lokacija: Center za ravnanje z odpadki leži v gričevju Malenski boršt

2 km južno od naselja Dob. Dostop je urejen po cesti mimo naselja Dob v smeri Gorjuše.

OSTALE ZBIRNE LOKACIJE KAMOR LAHKO ODDAMO ODPADLE ELEKTRONSKE NAPRAVE:

- ✓ ZEOS ravnanje z električno in elektronsko opremo d.o.o.

[Brnčičeva ulica 39, Ljubljana](#)

Tel.: 01 366 85 41, Fax: 01 366 85 82

E-naslov: info@zeos.si

- ✓ Dinos d.o.o

Vrbljene 25, Ig

[Lokacija](#)

- ✓ Surovina d.o.o

Cesta dveh cesarjev 370, Ljubljana

[Lokacija](#)

- ✓ Dinos d.o.o.

Šlandrova 6, Ljubljana

[Lokacija](#)

ČEMU JE NAMENJEN ZBIRNI CENTER?

Zbirni center je posebej urejen in opremljen prostor, ki nudi občanom možnost, da pravilno oddajo odpadke, ki ne sodijo v zabojnik za mešane komunalne odpadke oziroma ostanek odpadkov, ki končajo na deponiji. Občani lahko oddajo odpadke, ki so opisani pod poglavjem ekološki otoki (papir, embalaža: plastenke in pločevinke, steklo), poleg tega pa še druge odpadke, ki so opisani v nadaljevanju.

Na zbirnem centru prevzemamo:

- * PAPIR
- * EMBALAŽO (PLASTENKE IN PLOČEVINKE)
- * STEKLO: VOTLO IN RAVNO
- * KOVINE
- * **ODPADNO ELEKTRIČNO IN ELEKTRONSKO OPREMO**
- * OBLAČILA IN TEKSTIL
- * STIROPOR
- * NEVARNE ODPADKE
- * ODPADNO JEDILNO OLJE

ŠE VEDNO SEM V ZADREGI, KAKO NAJ LOČUJEM?

Dodatne informacije o ločevanju odpadkov:

Javno komunalno podjetje Prodnik d.o.o.

Savska cesta 34, 1230 Domžale

telefon: 01 72 95 430

telefaks: 01 7 2 95 450

e-pošta: info@jkg-prodnik.si

Web: <http://www.jkg-prodnik.si>

VIRI ki so še na razpolago:

www.pozitivke.net

www.kemijskovaren.si

